

Uitgangspunt is art. 3.3 Jeugdwet

Artikel 3.3 Jw: De RvdK en de G.I. zijn verplicht in rapportages of verzoekschriften de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren.

Amendement Van den Burg en Bergkamp (Kamerstukken II 2013-2014, 33684, nr.32): ‘Het is belangrijk dat het uitgangspunt van «waarheidsvinding» een wettelijke grondslag krijgt. Bij een ingrijpende maatregel zoals een kindbeschermingsmaatregel is het van belang dat de KR de zaak zoveel als mogelijk kan beoordelen op basis van feiten. De verplichting die uit dit amendement volgt houdt in dat de RvdK en de GI’s die de maatregelen uitvoeren **zich moeten richten op het verzamelen van feiten, gebeurtenissen en omstandigheden die objectiveerbaar zijn**. Dit geldt voor rapportages maar ook voor de verzoekschriften (waaraan de rapportages vaak ten grondslag liggen) aan de KR (bv. verzoek machtiging UHP of verzoek OTS). Op basis van dit amendement dient **de besluitvorming in de rapportage te zijn onderbouwd, waarbij feiten, visies van betrokkenen en de interpretaties van de RvdK of GI duidelijk zijn gescheiden. Het artikel sluit aan op artikel 21 Rv**. Ook biedt artikel 21 Rv het sluitstuk van het artikel: de rechter kan bij overtreding van deze plicht gevolgtrekkingen maken die hij geraden acht.

Vooronderzoek + vrijwillig kader(voor rechterlijke inmenging)

Jeugdwet
Hoofdstuk 2: Gemeente
Art. 3.1: raad onderzoekt noodzaak tot treffen kindbeschermingsmaatregel
Art. 3.3: raad en GI rapporteren feiten volledig en naar waarheid

IVRK
Ontleend aan Kinderrechtenmonitor 2016
Art. 5 en 18: Uitgangspunt van het Kinderrechtenverdrag is dat kinderen en hun ouder(s) bij elkaar wonen.
Art. 3 lid 2: Verdragsstaten moeten ervoor zorgen dat een kind verzekerd wordt van ‘de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn ouders’. Art. 7 lid 1 IVRK: Daarnaast hebben kinderen het recht om na de geboorte te worden ingeschreven en heeft het kind vanaf de geboorte het recht op een naam, het recht op een nationaliteit en, voor zover mogelijk, het recht om zijn ouders te kennen en door hen te worden verzorgd.
Art. 6 IVRK: Soms komt het voor dat de ontwikkeling of de veiligheid van het kind bedreigd wordt en de ouders niet langer voor hun kind kunnen zorgen. Dan moet de overheid ingrijpen en een veilige omgeving voor het kind creëren waarin het kind ongestoord kan opgroeien
Art. 19 IVRK: en beschermd wordt tegen kindermishandeling en verwaarlozing.
Art. 9 IVRK: Alleen onder strenge voorwaarden mogen kinderen en hun ouders gescheiden worden. Het kind dat gescheiden leeft van de ouders, heeft recht op regelmatig contact met de ouders (artikel 9 lid 3 IVRK). Art. 20 IVRK: Voor kinderen die (tijdelijk) niet bij hun ouders kunnen wonen, moet de overheid een andere vorm van zorg bieden om de bescherming van het kind te waarborgen, bijvoorbeeld door een uithuisplaatsing in een pleeggezin of instelling.
Art. 25: Het kind heeft recht op een regelmatige evaluatie van deze plaatsing.
Art. 12 IVRK: Belangrijk is hierbij dat het kind een stem krijgt en gehoord wordt in alle zaken die hem of haar aangaan, ook door de rechter (zie ook artikel 9 lid 2).
Art. 3 IVRK: bij al deze beslissingen moet rekening worden gehouden met de belangen van het kind.
Art. 39: Voor kinderen die slachtoffer zijn geworden van bijvoorbeeld geweld, verwaarlozing, exploitatie of misbruik moet de overheid zorgen voor een herstel en herintegratie in de maatschappij in een omgeving die bevorderlijk is voor de gezondheid, het zelfrespect en de waardigheid van het kind.’

Burgerlijk wetboek
Art. 1:238: Raad voor de kindbescherming

- Wijkteam/jeugdteam (jeugdprofessionals)
- Veilig Thuis
- Jeugdbeschermer (vanuit GI)
- Raad voor de Kinderbescherming
- Gemeente
- Overige deelnemers veiligheidstafel/jeugdbeschermingsplein
- Ouders en kinderen
- Politie (zorgmelding)

Op zitting

Jeugdwet
Art. 3.1: raad onderzoekt noodzaak tot treffen kindbeschermingsmaatregel
Art. 3.3: raad en GI rapporteren feiten volledig en naar waarheid
Art. 3.5: GI bepaalt welke jeugdhulp is aangewezen bij uitvoering kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering

Art. 6.1.2: machtiging gesloten plaatsing
Art. 6.1.3: spoedmachtiging gesloten plaatsing
Art. 6.1.4: voorwaardelijke machtiging

- ➔ In alle gevallen instemming nodig van gekwalificeerde gedragswetenschapper (art. 6.1.2 lid 6, art. 6.1.3 lid 3, art. 6.1.4 lid 4)
- ➔ Art. 1.1: een gekwalificeerde gedragswetenschapper is een gedragswetenschapper behorende tot een bij regeling van onze Ministers aangewezen categorie
- ➔ Art. 2 Regeling Jeugdwet: opsomming categorieën van gekwalificeerde gedragswetenschappers

Art. 6.1.10: toevoeging raadsman bij machtiging gesloten plaatsing

Burgerlijk wetboek
Art. 1:241: voorlopige voogdij
Art. 1:255: OTS
Art. 1:257: voorlopige OTS
Art. 1:262: inhoud OTS
Art. 1:263: Schriftelijke aanwijzing door GI. Kan ter bekrachtiging worden voorgelegd aan kinderrechter (lid 3)

Art. 1:265a: machtiging UHP
Art. 1:265b: grondslag UHP

Art. 1: 265k: schriftelijk verzoek + toezending plan en verslag door GI

Art. 1:266 e.v.: beëindiging van het ouderlijk gezag
Art. 1:280 e.v.: voogdij

Rechtsvordering
Art. 290: Recht op inzage
Art. 799a: Concrete bedreiging in ontwikkeling van minderjarige alsmede de duur van OTS in verzoekschrift (lid 1) en in verzoekschrift vermelden of verzoekschrift met minderjarige is besproken (+ diens reactie)
Art. 809: Hoorrecht kinderen van twaalf jaar of ouder
Art. 810: Advies van de Raad voor de kindbescherming
Art. 810a: Inzage door ouder(s) in het deskundigenrapport (lid 1) en benoeming

- Raadsman
- Raad voor de Kinderbescherming
- Kinderrechter
- Ouders en kinderen
- Gezinsvoogd (GI)
- Onafhankelijke gedragsdeskundige

Bij verlengingsbeslissing

Jeugdwet
Hoofdstuk 3: Gecertificeerde instelling
Hoofdstuk 4: Eisen aan jeugdhulpaanbieder en gecertificeerde instelling

Art. 6.1.12 lid 2: duur machtiging + verlenging voorwaardelijke machtiging

Burgerlijk Wetboek
Art. 1:260: verlenging OTS
Art. 1:261: opheffing OTS

Art. 1:265c lid 2 : verlenging UHP
Art. 1:265 d: beëindiging UHP

Art. 1:277 en 278: herstel ouderlijk gezag

- Raadsman
- Gezinsvoogd
- Raad voor de Kinderbescherming
- Kinderrechter
- Ouders en kinderen
- Onafhankelijke gedragsdeskundige
- Zorgaanbieder

Wet- en
regelgeving

Betrokken
partijen

Knelpunten

Vooronderzoek + vrijwillig kader(voor rechterlijke inmenging)

- Gebrek aan kennis en expertise
Er is gebrek aan deskundigheid in wijkteams en aan de veiligheidstafel om de juiste informatie te verzamelen en te waarderen om zodoende tot een gedegen beslissing te komen. Bij de Transitie autoriteit Jeugd heersen zorgen over onderdiagnose door de wijkteams, waardoor zware problematiek niet wordt doorverwezen naar de Raad voor de Kinderbescherming en de kinderrechter (Transitie Autoriteit Jeugd, 2015)
- Onafhankelijke positie Raad
(onafhankelijke/controlerende) rol van de Raad staat op gespannen voet door inzet vanuit de Raad op samenwerking met verwijzers. De Raad voor de Kinderbescherming is daarnaast veelal vaste deelnemer aan de veiligheidstafel waar beslissingen worden genomen over het al dan niet indienen van een VTO. Dit kan de objectiviteit en onafhankelijkheid van de Raad in de weg staan.
*Zie Cincimino/Italy 28 april 2016, appl nr. 68884/13 → beperkingen in omgang behoeven recent en **onafhankelijk advies***
- Jeugdprofessionals vanuit verschillende organisaties
Binnen een wijkteam werken vaak jeugdprofessionals die vanuit verschillende organisaties, niet zijnde in dienst van de gemeente. Hierdoor wordt er door verschillende professionals met verschillende methodieken gewerkt. De gemeente stuurt deze medewerkers aan. Maar de moederorganisatie draagt juridisch nog steeds de verantwoordelijkheid voor zaken als arbo-omstandigheden, werkdruk, manier van leidinggeven en werken, sfeer, et cetera.
- (Te) veel in vrijwillig kader
Er wordt (te) veel in het vrijwillig kader gewerkt (met dreiging OTS) waardoor vergrijpende interventies niet door een (onafhankelijke) rechter worden getoetst.
- Ouders aan de veiligheidstafel
Het is verschillend per plaats en regio of ouders aan de veiligheidstafel worden uitgenodigd.
- Financiering door GI van deskundigenonderzoek
Financiering door GI van deskundigenonderzoek is een probleem. Het NIFP is vaak veel te duur. Via bepaling jeugdhulp (art. 3.5 Jw) wordt getracht een onafhankelijk diagnostisch onderzoek te bewerkstelligen. GI is daarbij echter afhankelijk van aanbod dat door de gemeente is gecontracteerd.

Op zitting

- Ongelijkwaardige partijen binnen civiele procedure
Partijen in een kinderschermingsprocedure zijn niet gelijkwaardig (equality of arms). Ouders staan als one-shotter tegenover een repeat-player (Raad en GI als verzoekende instanties). Hebben vaak ook geen financiële middelen voor contra-expertise (art. 810a Rv)
EHRM in N.P./Moldava (6 okt 2015 appl.nr.58455/13) houdt rekening met deze ongelijke positie.
- Geen beslissingsmodel en bewijsrecht
Het ontbreekt aan een duidelijk, beslissingsmodel en bewijsrecht in kinderschermingsrecht (zoals door art. 348/350 en art. 338 Sv wel in het strafrecht bestaat)
- Weinig ruimte voor alternatieven
Het criterium ‘aanvaardbaar te achten termijn’ (art. 1:255 lid 1 sub b en art. 1:266 BW) biedt de weinig ruimte voor alternatieven.
- Beslissingen gebaseerd op aannames
Kinderrechters en kinderschermingsinstanties baseren hun beslissingen (soms) op aannames over opvoedingskwaliteiten ouders en gevaren waaraan het kind wordt blootgesteld. Dit is een versoepeling van de bewijslast van de kinderschermingsinstantie (*zie ook Kocherov en Sergeyeva/Rusland 29 maart 2016, appl. Nr. 16899/13 → concreet bewijs nodig.*)
- Bewijslast ouders
Bij ouders ligt een bewijslast om stelling GI/Raad te weerleggen.
- Rol kinderrechter (II)
Bij een machtiging uithuisplaatsing vindt er geen volledig (nieuw) onderzoek meer plaats.
- Rechtsbijstand heeft geen vaste plek
De plek van rechtsbijstand in kinderschermingszaken. (*zie EHRM in Soares de Melo/Portugal 16 feb 2016 appl.nr.61226/08*) Raad verwijst door naar AKJ. Zie ook reactie VNJA op wetsvoorstel duurzaam stelsel.
- Aanwezigheid gezinsvoogd
Jeugdbeschermer is vaak wel op zitting aanwezig, terwijl er nog geen OTS is uitgesproken en er nog geen gezinsvoogd betrokken is.
- Opmerkingen ouders niet verwerkt
Opmerkingen ouders/kinderen over de rapportage worden niet in oorspronkelijke document opgenomen, maar achtergevoegd. Zijn in praktijk ook niet terug te lezen in beschikking kinderrechter.
- Mening kind niet in eindbeschikking
Onduidelijk is welke rol het kindgesprek precies speelt in de procedure en op welke wijze de informatie die het kind geeft tijdens het gesprek wordt meegenomen in de uiteindelijke beslissing.

Bij verlengingsbeslissing

- Aanwezigheid gezinsvoogd
De betrokken gezinsvoogd is niet zelf aanwezig op zitting, maar wordt vertegenwoordigd. Hierdoor kan niet in gesprek worden gegaan over bevindingen uit het dossier; de rechter is genooddakt op het dossier af te gaan.
- ‘Klik’ gezinsvoogd
Vanuit ouders wordt aangedragen dat als er geen ‘klik’ is met de gezinsvoogd er meer tegenstand en minder vertrouwen is, wat de samenwerking, maar ook de verslaglegging kan beïnvloeden.
- Onvolledige dossiers
Dossiers zijn niet altijd volledig, waarbij de gecertificeerde instelling bepaalt wat wel en niet in het dossier wordt opgenomen. Informatie van de zorgaanbieder wordt bijvoorbeeld niet altijd meegenomen (ook niet bij beslissing kinderrechter).
- Rol kinderrechter (I)
Rol kinderrechter: “Ik geloof de gezinsvoogd altijd” TC Tubantia 28-05-2016. (Hoe) toetst de rechter de aangedragen feiten? In het kader van jeugdbescherming is er geen onderzoeksrechter (voorbeeld België)

Overkoepelen
de knelpunten

- Waarheidsvinding in het civiele recht wel passend?
Artikel 3.3 Jw is sluit aan op art.12 Rv terwijl daarover ook al klachten waren die de indieners van het amendement wilden oplossen. Een fundamenteel probleem is dat het civiele recht, waarvoor is gekozen in een tijd waarin er nog geen bestuursrecht was, niet passend is bij beslissingen als uithuisplaatsing waarbij er geen sprake is van twee gelijkwaardige partijen, maar van private personen die het moeten opnemen tegen een professioneel door de overheid gefinancierd systeem?
- Professioneel ‘niet-pluis’ gevoel
Jeugdwerkers baseren beslissingen en adviezen (in verslaglegging) op professioneel ‘niet-pluisgevoel’ of onderbuikgevoelens.
- Handelen staat voorop
Handelen in jeugdzorg lijkt voor professional ‘veiliger’ dan niet-handelen.
- Keteninfentaliteit
In de praktijk blijkt keteninfentaliteit; ketenpartners kopiëren van elkaar; Veilig Thuis, jeugdprofessionals, GI en RvdK waardoor ‘vermoedens’ in een later stadium als ‘feiten’ kunnen worden gepresenteerd. Tevens heerst het idee dat datgeen waarvan verslag is vastgelegd gericht is op het onderbouwen van een besluit.
- Ontbreken normatief kader
Er ontbreekt een algemene werkwijze bij Raad/GI’s in onderzoek en rapporteren. Er is in Nederland eigenlijk geen richtinggevend, gemeenschappelijk referentiekader van waarden (en daarmee normoverschrijdend gedrag). Waardesystemen over opvoeden (wat is een goede opvoeding?) kunnen verschillen en zijn vaak impliciet (zowel maatschappelijk georiënteerd als individueel). Daarnaast kunnen bepaalde interventies die in theorie zijn ontwikkeld en beschreven in de praktijk anders worden uitgevoerd. Uit onderzoek blijkt dat professionals in sommige gevallen moeite lijken te hebben met de impliciete maar onuitgesproken waarden van een interventie en op hun eigen manier invulling geven aan de interventie. (Hopman 2012)
- Ontbreken kwalitatieve eisen onderzoekers en rapporten/adviezen
Er gelden geen (wettelijke) eisen met betrekking tot de kwalitatieve eisen met betrekking tot onderzoekers van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en gedragsdeskundigen. Onderzoekers zijn ook vaak niet opgeleid om met specifieke meetinstrumenten (tbv specifieke problematiek) om te gaan. Bij een verzoek tot machtiging gesloten plaatsing moet een instemmingsverklaring van een gekwalificeerde gedragswetenschapper worden overlegd (zie o.a. art. 6.1.4 lid 4 Jw en nader art. 2 Regeling Jeugdwet), bij een OTS en (v)UHP gelden geen wettelijke kwalitatieve eisen met betrekking tot de informatieverzamelaar en verzamelde informatie. In het strafrecht gelden kwalitatieve eisen (art. 51i-51m Sv) tbv deskundigenonderzoek.

In het kader tot gedragswetenschap/diagnostisch onderzoek

- Onvoldoende duidelijkheid over kwaliteiten onderzoekers
Indien er sprake is van beslisdiagnostiek in het kader van FDJ dan moet de civielrechtelijke rapportage en rapporteur expliciet voldoen aan benoemde kwaliteitseisen. Doet het NIFP het onderzoek, dan geldt het kwaliteitskader van het NIFP. Maar ook buiten het kader van FDJ kan beslisdiagnostiek plaatsvinden en gelden soms geen specifieke kwaliteitseisen. Op welke wijze kan een ouder maar ook een GI er verzekerd van zijn dat een voldoende specifiek gekwalificeerde deskundige wordt ingeschakeld? Onduidelijk is welke onderzoeker over welke specifieke deskundigheid beschikt om onafhankelijk onderzoek uit te kunnen voeren in jeugdbeschermingszaken. (FJR2017/5) Zie ook voorbeeld ECLI:NL:RBZWB:2016:8489
- Betekenis klacht gedragswetenschapper in civiele procedure
In sommige gevallen (BIG-registratie of aansluiting bij beroepsgroep) bestaat er een klachtenmogelijkheid. De uitkomsten van de klachtenprocedure kunnen door de kinderrechter met het oog op de ‘aanvaardbare termijn’ vaak niet worden afgewacht, waardoor het dus zo kan zijn dat de rechter zich inmiddels op de (onzorgvuldige) rapportage heeft gebaseerd.
- Onbetrouwbare meetinstrumenten
In de praktijk worden geen betrouwbare meetinstrumenten gebruikt om een risico op kindermishandeling, verwaarlozing en/of delinquentie in te schatten.
- Generalisten ipv specialisten binnen de jeugdzorg
In de jeugdzorg wordt voornamelijk gewerkt met generalisten ipv specialisten waardoor niet voldoende kennis aanwezig welke interventie de juiste is in dit specifieke geval.

Overkoepelen
de verbeter-
maatregelen

- Veruidelijking van de betekenis van de tekst van art. 3.3 Jw
- Waarderen informatie in rapporten
In rapportages van de GI moet alle aangedragen informatie worden gewaardeerd door de rapporteur.
- Ontwikkelen normatief kader
Er moet een normatief kader worden ontwikkeld met duidelijke en inzichtelijke criteria wanneer er sprake is van bedreiging van de ontwikkeling of gevaar voor de veiligheid van de minderjarige. (Hopman, *Unraveling the Hidden Curriculum. Values in Youth Care Interventions and Youth Policy*)
- Invoeren wettelijke kwaliteitseisen onderzoekers.
In de wet dienen kwaliteitseisen van onderzoekers (raadsonderzoekers + andere gedragsdeskundigen) te worden vastgelegd. Zie art. 51i-51m Sv (eisen deskundigenonderzoek strafvordering)

Verbeter-
maatregelen

Vooronderzoek + vrijwillig kader(voor rechterlijke inmenging)	Op zitting	Bij verlengingsbeslissing
1. <u>Zwaartepunt naar voortraject</u> Net als in het strafrecht dient het zwaartepunt van het onderzoek veel meer naar voren te worden gehaald. 2. <u>Norm voor tijdsbesteding</u> Er dient onderzoek te worden gedaan naar het minimaal aantal contacturen dat nodig is om bepaald onderzoek te kunnen verrichten.	1. <u>Aanpassen aan het publiekrechtelijke karakter van de beslissing tot OTS/UHP.</u> Rekening houden met het beginsel van ‘equality of arms’ 2. <u>Aanvulling met een wettelijk bewijsstelsel</u> Invoeren van regels voor het bewijs (zoals in het strafrecht in artt. 338 – 344 Sv) 3. <u>Vast omlijnd toetsingsmodel</u> Kinderrechters moeten een meer leidende rol vervullen waarbij ze niet werken aan de hand van vrije motivering, maar aan de hand van een vast omlijnd toetsingsmodel. Dit zou maken dat verzoekende instanties weten wat wordt verwacht en geeft ouders/kinderen meer inzicht. Oa Forder; Kroniek NJB 2016/35) 4. <u>Onderzoeksrechter</u> Inzetten van een onafhankelijke onderzoeksrechter (Motie Klein 23-2-2016, 31839, nr. 568) 5. <u>Alternatieven toetsen</u> Kinderrechters moeten bij beoordeling van beëindigingsverzoeken het belang van het kind scherp voor ogen houden en <u>het beginsel van proportionaliteit toetsen</u>. (Weijers; afscheidsrede) De kinderrechter moet bij het nemen van welke kinderbeschermingsmaatregel dan ook steeds nagaan: a) of er voldoende aanleiding is voor de ingreep; b) of er onderzoek is gedaan naar de impact van ingrijpen op het gezin en c) of er onderzoek is gedaan naar alternatieven (Forder; bespreking voorontwerp herzieningswet). 6. <u>Toegevoegde raadsman bij OTS en UHP</u> Nu een OTS en UHP ook forse inbreuk maken op de vrijheid van de jeugdige moet rechtsbijstand wettelijk worden verankerd zoals ook bij de machtiging gesloten plaatsing (art. 6.1.10 lid 4 Jw) 7. <u>Beschikking spoed UHP vooraf naar advocaat</u> In de praktijk wordt beschikking van de rechter bij een spoed UHP vaak pas achteraf naar de advocaat gestuurd, terwijl in het systeem de advocaat vaak wel bekend is.	1. <u>Gezinsvoogd op zitting</u> Direct betrokken gezinsvoogd op zitting verlenging OTS en UHP (motie Klein 7-7-2016, 31839, nr. 533) 2. <u>Swing-project in Noord-Holland</u> Ouders kunnen met twee gezinsvoogden praten en dan van deze twee kiezen wie ze als gezinsvoogd willen. Hierdoor kunnen ze kijken met wie het klikt. Dit vermindert weerstand en vergroot vertrouwen. 3. <u>Zorgaanbieder rapporteert samen met gezinsvoogd</u> In de Oosterpoort in de gemeente Oss rapporteert de zorgaanbieder gezamenlijk met de gezinsvoogd en houdt de jeugdprofessional (vanuit zorgaanbieder) contact met de gezinsvoogd. 4. <u>Zelfde rechter op de zaak houden</u>